

UZASADNIENIE

W pozwie z dnia 27 lutego 2013 roku powód M. R. (1) wnosił o zasądzenie od pozwanego P. R. kwoty 85 000 zł z ustawowymi odsetkami od dnia wniesienia pozwu do dnia zapłaty z tytułu zachowku należnego mu po śmierci matki T. R. . Nadto wnosił o zasądzenie kosztów procesu ,zwolnienie od kosztów sądowych i nadanie wyrokowi rygoru natychmiastowej wykonalności .

Pozwany P. R. co do zasady uznał powództwo , kwestionując jedynie wysokość żądania wnosił o rozłożenie na raty płatności zasądzonych zachowku z uwagi na trudną sytuację materialną , a także o nieobciążanie go kosztami procesu , gdyż nie dał powodu do wytoczenia powództwa .

Na rozprawie w dniu 21 listopada 2013 roku strony nie zakwestionowały wysokości kwoty zachowku wynikającej z opinii biegłej rzeczoznawcy majątkowej -32384 zł ,przy czym pozwany wnosił o jej rozłożenie na raty – pierwsza w kwocie 10000 zł płatna po wyrokowaniu ,zaś pozostała suma (...) w ciągu 2 lat . Powód M. R. wyraził zgodę jedynie na rozłożenie na raty w następujący sposób – pierwsza rata 1000 zł po wydaniu wyroku , zaś 22384 zł w ciągu 1 roku .

Sąd ustalił następujący stan faktyczny

Sąd Rejonowy w Radomsku postanowieniem z dnia 22 stycznia 2013 roku wydanym w sprawie Ns 1139/ 12 stwierdził , że spadek po matce stron T. R. zmarłej dnia 13 lipca 2012 roku w R. i tam ostatnio zamieszkałej na podstawie testamentu notarialnego sporządzonego przez spadkodawczynię dnia 17 lipca 2009 roku –Repertorium A Nr 3806/2009 otwartego i ogłoszonego dnia 22 stycznia 2013 roku w Wydziale Cywilnym Sądu Rejonowego w Radomsku w sprawie Ns 1193/12 nabył syn P. R. w całości (k- 13 akt Ns 1139/ 13 postanowienie) . Spadkodawczyni w chwili śmierci była wdową jako spadkobierców ustawowych pozostawiła dwóch synów –P. i M. R. (1) .Nikt ze spadkobierców nie był sądownie wydziedziczony ani uznany za niegodnego dziedziczenia , nie zrzekł się prawa do spadku (okoliczność bezsporna) .Całość masy spadkowej wyczerpuje prawo własności lokalu mieszkalnego położonego w R. przy ulicy (...) o powierzchni ogólnej 61,95 m kw (w tym 57,40 m kw mieszkalnej plus piwnica)wraz z udziałem w prawie wieczystego użytkowania działki gruntu i częściach wspólnych nieruchomości mającego urzędową księgę wieczystą w Sądzie Rejonowym w Radomsku (...) o wartości 172 717 zł według stanu na dzień otwarcia spadku a cen rynkowych na dzień sporządzania opinii przez powołanego przez Sąd biegłego rzeczoznawcę majątkowego (dowód k 61-63 odpis księgi wieczystej ,akt notarialny k -64-66 , opinia biegłej k -69-79 , zeznania powoda k93v, zeznania pozwanego k-58v-59 i 93-94). Powód M. R. (1) jest osobą bezrobotną bez prawa do zasiłku ,zamieszkuje w ośrodku pomocy społecznej w R. i otrzymuje zasiłek z opieki społecznej w kwocie 540 zł na opłatę pobytu ,nie ma majątku , utrzymuje się z prac dorywczyczych ,nie został uznany za osobę niepełnosprawną (zeznania powoda k-93v) .Pozwany P. R. utrzymuje się z własnej działalności gospodarczej – prowadzi kancelarię odszkodowawczą oraz wynajem aut , z których deklaruje dochód w kwocie 2300 zł miesięcznie. Jego żona ma dochód łączny około 2000 zł miesięcznie ,na ich utrzymaniu jest dwoje dzieci ,pozwany ma orzeczonego obowiązek alimentacyjny w kwocie 200 zł wobec dziecka z pierwszego związku małżeńskiego ,wraz z żoną są współwłaścicielami budynku mieszkalnego – bliźniaka nie obciążonego hipoteką lub innym prawem majątkowym . Ma zadłużenie w kwocie ponad 13 000 zł z tytułu zakupu samochodu w 2012 roku (dowód k -58v -59 i k-93v-94 zeznania pozwanego) .Strony nie otrzymały od spadkodawczyni żadnych darowizn przez okres 10 lat przed jej śmiercią (okoliczność bezsporna) . Pozwany nie dokonywał żadnych nakładów na sporny lokal mieszkalny matki po jej śmierci, aktualnie wynajmuje je za opłaty eksploatacyjne bez odstępnego (dowód k 93v-94 –zeznania pozwanego) .

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił na podstawie wyżej wymienionych dowodów i nie był kwestionowany przez strony ,które zgodnie oświadczyły ,że całą masę spadkową wyczerpuje mieszkanie spadkodawczyni . Inne ewentualne składniki spadku nie zostały ostatecznie zgłoszone .Stan lokalu był bezsporny i jego wartość nie została skutecznie podważona (powód przyjął opinie biegłej bez zastrzeżeń .zaś uwagi pozwanego w przedmiocie nieprawidłowego wg niego wliczenia do powierzchni ogólnej użytkowej powierzchni pomieszczenia piwnicy są w świetle przepisów ustawy o gospodarce nieruchomościami i własności lokali jednoznacznie określającej sposób jej wyliczenia są całkowicie bezzasadne) zresztą pozwany w toku ostatniej rozprawy przyjął wartość mieszkania ustaloną przez biegłą wnosząc

o rozłożenie płatności na raty . Sytuację materialną i wielkość dochodów . stron Sąd ustalił na podstawie ich zeznań złożonych w toku procesu.

Sąd zważył co następuje

Zgodnie z art. 991 kc. § 1. Zstępnym, małżonkowi oraz rodzicom spadkodawcy, którzy byliby powołani do spadku z ustawy, należą się, jeżeli uprawniony jest trwale niezdolny do pracy albo jeżeli zstępny uprawniony jest małoletni - dwie trzecie wartości udziału spadkowego, który by mu przypadał przy dziedziczeniu ustawowym, w innych zaś wypadkach - połowa wartości tego udziału (zachówek).

§ 2. Jeżeli uprawniony nie otrzymał należnego mu zachowku bądź w postaci uczynionej przez spadkodawcę darowizny, bądź w postaci powołania do spadku, bądź w postaci zapisu, przysługuje mu przeciwko spadkobiercy roszczenie o zapłatę sumy pieniężnej potrzebnej do pokrycia zachowku albo do jego uzupełnienia.

Art. 992. [Ustalenie udziału spadkowego] Przy ustalaniu udziału spadkowego stanowiącego podstawę do obliczania zachowku uwzględnia się także spadkobierców niegodnych oraz spadkobierców, którzy spadek odrzucili, natomiast nie uwzględnia się spadkobierców, którzy zrzekli się dziedziczenia albo zostali wydziedziczeni.

Art.999 Jeżeli spadkobierca obowiązany do zapłaty zachowku jest sam uprawniony do zachowku, jego odpowiedzialność ogranicza się tylko do wysokości nadwyżki przekraczającej jego własny zachówek.

W świetle powyższych przepisów Sąd w przedmiotowej sprawie uznał ,że cała wartość masy spadkowej (obejmującej lokal mieszkalny spadkodawczyni) wynosi według aktualnej ceny rynkowej kwotę 172 717 zł .

W przypadku dziedziczenia ustawowego do spadku zostali by powołani po 1/2 części synowie P. R. i M. R. (1) (po 86 358,50 zł),zachówek każdego z nich wynosi 1/2 (nie są trwale niezdolni do pracy) powyższej sumy a więc kwotę 43 179, 25zł . Po odliczeniu w myśl art. . 999 kc od masy spadkowej zachowku należnego pozwanemu kwota masy to 129 536 zł a należny powodowi zachówek to suma 32 384 (1/4 z 129. 536 ,). Z tych względów powyższą kwotę Sąd zasądził od pozwanego na rzecz powoda .

Zgodnie z art. 320 kpc. w szczególnie uzasadnionych wypadkach sąd może w wyroku rozłożyć na raty zasądzone świadczenie, a w sprawach o wydanie nieruchomości lub o opróżnienie pomieszczenia - wyznaczyć termin do spełnienia tego świadczenia.

W niniejszej sprawie biorąc pod uwagę sytuację materialną pozwanego w szczególności wysokość uzyskiwanych dochodów oraz jego zobowiązania wynikające z niezbędnych kosztów utrzymania rodziny Sąd częściowo uwzględnił jego wnioski o rozłożenie płatności zachowku na rzecz powoda na raty –pierwszą w kwocie 10 000 zł w terminie 14 dni od uprawomocnienia się wyroku , a następna w kwocie 10 000 zł w terminie 6 miesięcy od uprawomocnienia się orzeczenia i ostatnia w kwocie 1384 zł po 12 miesiącach od uprawomocnienia .Taka propozycja spłaty została w toku procesu została przedstawiona przez pełnomocnika powoda i zdaniem Sądu zabezpiecza usprawiedliwiony interes pozwanego. Dalsze rozłożenie w czasie zapłaty jest nieuzasadnione z uwagi na bardzo trudną sytuację uprawnionego (który zamieszkuje w domu opieki i utrzymuje się z zasiłków celowych) charakter dochodzonego roszczenia (pozwany winien się liczyć z koniecznością zapłaty znając treść testamentu matki) i możliwości pozwanego do uzyskania niezbędnych środków finansowych np. poprzez odpłatny zgodnie z zasadami racjonalnej gospodarki wynajem spadkowego mieszkania , albo uzyskanie pożyczki ,której zabezpieczeniem będzie powyższy lokal bądź nieruchomość stanowiąca jego własność.

O kosztach procesu Sąd orzekł zgodnie z zasadą odpowiedzialnością za wynik procesu przewidzianą w art. 98 par 1 kpc i obciążył nimi strony stosownie do wyniku procesu (powód wygrał w 38% ,przegrał w 62%) nakazując pobranie opłaty sądowej od pozwu od stron w takim samym stosunku ,przy czym od powoda z zasądzonych roszczenia (zgodnie z art.113 ustawy z dnia 28 listopada 2005 roku o kosztach sądowych w sprawach cywilnych tekst jednolity Dz.U. nr

90 poz.597 z 2010r. ze zm.) także rozliczając w powyższy sposób koszty opinii biegłej . Z tych względów Sąd orzekł jak w sentencji .